

ШЫҢ

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТ БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1960 ч.
ЯНВАРЬ
16
СУББОТА
№ 13 (4498).

Өртөз 20 көп.

ССРЭ-нин Дээди Совединиң дөрткү сессиясы (1 арын).

ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунда (1 арын).

Тайбыңче чүткүлүвүстү чамынан чап илерээшкени (1 арын).

СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунун шийтпирлерин амыдыралга боттадырар дөш (2 арын).

Г. Имиев.—Хөй өт, сүт, дүк дөш (2 арын).

А. Поляков.—Ажылчынарда ортумак билгини бөр (2 арын).

БИСТИҢ СОВЕТ КИЖИЛЕР: А. Алексеев.—Агитатор Часын-оол Чанзан (3 арын).

РЕДАКЦИЯГА ЧАГАЛААР: Д. Дамдыш.—Ажыл-агылчы өвөс чоруктуң уржуу (3 арын).

Б. Марков.—Совет хөй-ниитиниң чүтүл херөө (4 арын).

СЭТА-ның медгелелиниң дугайында америк парлалганы бижип турары (4 арын).

Найыралды харылзаалары быжылгаарын оруунга база бир бөзүм (4 арын).

Шылтмы чөрдүлөөлөр (4 арын).
К. Николаев.— Болгарияның даштыкы салгы (4 арын).

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА:

ССРЭ-нин Дээди Совединиң дөрткү сессиясы

Январь 14-те Москвага ССРЭ-нин Дээди Совединиң бешки чыгыжының дөрткү сессиясы ажылың эгелээн.

Эртенгиңиң 10 шакта Кремльдиң Улуг ордузунун хуралдаар залыңа Эвилелиң Совединиң Даргазы депутат П. П. Лобановтун даргалааны-биле Эвилелиң Совединиң хуралы ажыттың.

Ол-ла үедө Кремль театрының бажыңыңа Националдар Совединиң хуралы болған. Националдар Совединиң Даргазы депутат Я. В. Пейве даргалаан.

Палаталарың тус-тус хуралдарыңа сессияң чугалаажыр айтырыгыларын болгаш оон ажылының чурумун чаңгыс үн-биле бадылаан.

Сессияның көөр айтырыгы:
Чепселенишкиниң дүжүрери—тайбының быжылгаарыңе болгаш улустар аразыңа найыралды хандыларыңе орук.

Эртенгиңиң 11 шакта Кремльдиң Улуг ордузунга Эвилелиң Совединиң болгаш Националдар Совединиң кат-

ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунда

1959 чылда өт болгаш көдөэ ажыл-агыйың өске-даа продуктуларын бүүдүрүңе болгаш күрүңе садарыңа бөдик көрдүтүлгөңиңиң чедип алганы дөш шаянатка, ССРЭ-нин Дээди Совединиң депутаттарының бөдүңгө «Күш-ажылчы маалымдык чорук дөш» деп медальды ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Б. Е. Ворошилов ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунун январь 13-те Кремльге болгаш хуралыңа тывыскаң.

Шаянатка дугайында Чарлыты ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунун секретары М. П. Георгадзе номчаан.

Медальдары ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунун кижигүңери, Армян ССР-нин Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Ш. М. Арушаняга, СЭКП-нин Дагестан округунун бири секретары А. Д. Даниялова, Беларус ССР-нин Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы В. И. Боллова, Украин ССР-нин Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Д. С. Боротченкога, Кыргыз ССР-нин Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Т. Кулазова, Беларусияның КП ТК-ының бири секретары К. Т. Маурова, СЭКП-нің Башкир обкомунун бири секретары З. Н. Курбанова, Литва ССР-нин Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Ю. И. Палецкиске, Украинаның КП ТК-ының бири секретары Н. В. Подгорныйга, СЭКП-нин Ленинград обкомунун бири секретары И. В. Спиридоновка, Казах ССР-нин Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Ж. А. Ташеневке болгаш Ташкент облысының Янги-Юль районунун «Шаркы Юдуз» колхозунун даргазы, Социалистик Күш-ажылчы үш дапкыр Маадыры Х. Турсункулова тывыскаң.

Медальдары ССРЭ-нин Дээди Совединиң Эвилелиң Совединиң даргазы, В. И. Ленин атты көдөэ ажыл-агыйың президентиниң П. П. Лобанова, ССРЭ-нин Дээди Совединиң Националдар Совединиң даргазы,

Латвия ССР-нин Министрлер Чөвүлгөңиң даргазы Я. В. Пейвөгө, РСФСР-нин Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Н. Н. Органовка, Латвия ССР-нин Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Я. Э. Калверинге болгаш «Известия» солунунун кол редактору А. И. Азубейге база тывыскаң.

Медальдары тывысыткан, К. Е. Ворошилов шаянаткан кижигүңери бүүдүрүңе байыр чедирип, оларың улуг болгаш харылсалганы ажылчыга чаз-чаз чедикшилериг болурун күзөөң.

Шаянаткан оларың бөдүңгө ажылың бөдик-биле үнөөлөң Коммунистик партияңың Төп Комитетине, ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунга база Совет чазакка ханы өөрүң четтиришкиниң илереткең болгаш партияңың база чазактың бөдик иделияң шымчылар дөш олар боттарының куштерин дарманнамаң, совет улустун чаагай чогуунга моон сонгаар-даа ажылдарың бүүдүрүңеңер.

ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунун кижигүңериң болгаш күрүңе өрө-чагырамың органнарының өске-даа ууртукчуларың улуг бөдүңгө «Күш-ажылчы маалымдык чорук дөш» деп медаль-биле шаңнамаң болза, көдөэ ажыл-агыйың хөгүдөр талаамы-биле оларың кылган улуг ажылыңың дугайың дерөйлең турар деп К. Е. Ворошилов түнөөлөң чугалаан. Күрүңе өрө-чагырамың органнарының ажыл-чорудугузың бистия чуртка коммунистик иштиледик тургузар талаамы-биле сорулгаларың шийтпирээрине угланган, оон ужурунда ол органнарың ууртукчулары Коммунистик партияңа болгаш Совет чазактың шийтпирлерин күтүседирине бистия улугу мобилизацияларың херээңе улуг рольду ойноп турар. К. Е. Ворошилов үк эштерге бөдик шаянаткандык болгаш чуректиң ханы-аждын база катип байыр чедирген болгаш эки кадыкшылды, оларың харылсалганы күрүңе ажыл-чорудугузыңа улуг чедикшилериг болурун күзөөң.

Хөй-ниитиниң чугула херээ

Коммунистик партия болгаш Совет чазак социалистик хөй-лүдүмүңү улам быжылгаар, хамааттарың өрө-сонугурамың камгалаар талаамы-биле өсөдү үедө чугула хемчеглерин ап чоруткан. Совет шийдиге-өргө-лериниң демократтыг принцип улук хөгүдөр чаз хөй-лүдүмүңү үчүн. Чоңунуң калбак чугалаажыр көөрүңе «Совет хөй-лүдүмүңү болгаш социалистик ишти чуртталганың дүрүм-нерин үрөөр чоруктарга уур демиселге хөй-ниитиниң ролон бедидер дугайында хөй-лүдүмүңү», «Ш-ху судтарының дугайында дүрүм» болгаш «Назы четпээнериниң керектериниң талаамы-биле комиссарларның дугайында чикек дүрүм» төлөвилелери парлалганың.

Ол чугула документи-биле коммунистик кижизидилге дугайы, социалистик өрө-чурумуңуң сагымыңа хөй-ниитиниң ролон бедидер ханы утталык илереттинген. Ону чоңуну ортузунга таныштырар, кижизидилге ажылың калбарың талаамы-биле партия, совет, профсоюз болгаш комсомол организациялары, администрация органдары боттуг хемчеглерин алары чугула.

Областың хоорайларыңда, колхозтарыңда болгаш совхозтарыңда эки-тураның 175 улусчу дружиналары амьдал турар. Бүүдүрүңе, туулу, транспорт болгаш колхоз, совхозтарда өш-хузуңуң судтары база тургустунуң турар. Бу талаамы-биле ууртулга кайда эки тургустунуң болдур, мыда чурум үрөөр, кемингдерек үлгүлөң чорук көскү кырылмы, ол демиселге иштиниң калбак киржилгезин улам бедид турар. Маана Чон-Хемчик районунун «Коммунизмче орук», Улуг-Хемини Ленин атыг, Чаа-Хөндүн «Найырал» колхозтарында, Кызылдың чамдык колхозтеринде дружиначыларың эки ажылың, «Өм» совхозта, Кызылдың автобус АТК-ында, Турканың коммунал тууг контораында өш-ху судтарының эки үлегерин демгелеп бер.

Илерөөк бөрүдүн бүтү талаамы-биле анализтең, чурум үрөөнериниң чылдагаларың ханы өрөмүшкөөң, оу өш-ху судуңа көрдө чоңуну калбак киржилгезин ажылдап турар. Социалистик чуртталганың норма-чикетерин хажыткан кижилерге—арагачыларга болгаш прогуччуларга, хулган болгаш ол чергелиг өске-даа херек үлгүлөңкерге уур иштиниң кижизидилге ролон ол коллективтерде улам калбарып турар.

Кем-херек үлгүлөң, көрүм-чурум үрөөр чоруктарга уур демисел талаамы-биле бистия ажылыңа улуг четпестер барың, дружиналарың, өш-ху судтарының болгаш администрация органдарың ажылың партия райкомнары, хоорай комитетиниң районнар болгаш хоорай күүс-комнары кошок ууртун турарың база айтыр херек. Моон уламынды чурум үрөөр, херек үлгүлөң чорук областа ууткааттырмай турар.

Партияңың чамдык райкомнары, оон эге организациялары бо чугула айтырыгы дыка четпес ууртун турар. Маана Таңды районуң чикек көрдүтүп болур. Улусчу эки-тура

дружинаның район штабының начальниги СЭКП райкомунун секретары өш Биче-оолдун ууртулгазының кошкандан районда тургустунга 18 дружиналарың хөй кезин амьдалдай турар. Ажыл-ишке болгаш амьдыралга үлгүлөң кижилерин, коммунистерин болгаш комсомолчулары дружинага кирир турбөүңе, чамдык арагачылар болгаш чурум чөкчөчкө бөзү улусчу дружиналарың кижигүңери болуп турганы илерөөң. «Тилелге» совхозта, районунуң өске-даа чамдык черлеринде иштиниң норма-чикетерин үрөөр чоруктарга уур демисел кошок.

Кижилериниң медерелинде эргиниң хождунгай артыкчылың ам-даа бүрүн ууткааттырмаан. Кем-херек үлгүлөң, иштиниң көрүм-чурумун үрөөр чоруктарың хөй нурууңу арагалаашкының уламьдан болдурун турарың айтыр чугула. Ас-сеткилдик күш-ажылдан ырбар, арагалап прогучдур, иштиниң хөрөңгезин, хамаатларың өчүтүң оролп саныңа чыгдар чоруктарга уур демиселди моон сонгаар шылтмы тургузар учурулу.

Өскөңиң күжү-биле мангысың амьдыралың күзөөр, социалистик чуртталга чурумун, совет хөй-лүдүмүңү каржысы-биле үрөөр чоруктарга уур иштиниң демиселер. Ол сорулганы боттаандырыңа амгы кол хемчег болза хөй-ниитиниң кижизидилгезин дышыдыр болур. Социалистик чуртталганың көрүм-чурумун үрөөнерини коллективке кижилер хемчеглерин алыр, күш-ажылга ак-сеткилдин бүүдүрүңе бүтү өрө-биле озарга дузалар. Ол ишкеш херезден хосталып келгендериниң ажылга кирип аларыңа, амьдыралын тургузарыңа сагыш салары чугула.

Иштиниң көрүм-чурумун үрөөр, өске-даа үлгүлөңкерге уур демисел чорурларга хамаатың мурнуңа оон төртүтүң келир чылдагаларың чылайдыр. Бидиг болгонда чоңуну, мылангы амьдык өскөңиң ортузунга кижизидилге ажылың амгы негелден иштиниң бедидер, бу талаамы-биле культура албан черлериниң, агитколлективтериниң, лекция пропагандалыңың ажылың ажиждер.

Ажылчы чоңуну ортузунга политиктиң кижизидилге ажылың чорударда СЭКП Төп Комитетиниң «Амгы үенгиң байдалыда партия пропаганданың сорулгаларыңың дугайында» доктаалың ууртулга болдур учурулу. Партия пропагандалыңың, политиктиң чырыдышкының, бүтү ажылчы чоннарың иделияң капылашкының херээ—коммунистерниң, бири өсөгчө партияның ууртур ажылдакчыларың оң чугула сорулганы болур. Идеология ажылың бүтү-ле черлерге калбарыр, марксизм-ленинизмниң идеиялары пропагандалаар чорук чугула.

Кеминг-херек үлгүлөңкерге уур демисел—ол кампания өвөс, партия, комсомол, профсоюз организациаларының чоң ортузунга хуң бүрү чорудар чугула ажылы. Ол дөзөгө кижилерин коммунистик даартагы дөш демисел—бүгү хөй-ниитиниң херээ болур.

Ажылдың практикасында чаа чуул

Чаа-Хем районунун колхозтары СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунун доктаалың амыдыралга боттадырар дөш демиселешкөөң, чеди чыл планының ийги чылы—1960 чылда бедиткен социалистик хүлээлгелериң ап турар. «Тилелге», Ленин аттыг көдөэ ажыл-агый артылардының колхозчулары боттарының бар иуралдарың, аргаларың санап көргөш, 1960 чылда көдөэ ажыл-агый продуктуларың бүүдөр болгаш күрүңе садар талаамы-биле бедиткен социалистик хүлээлгелериниң ишти хуралдарыңа бадылап алганар.

СЭКП району болгаш райкүүс болза бо чылын социалистик хүлээлгелериң баштай тус-тус колхозтарың боттарыңа ылып, оларың ишти хуралдарыңа чугалаашкын сонда ам чаңгыс чер мөөңеп, районуң ишти хүлээлгелерин амьдалап ылыр деп иштипирлээни көчүрү шын.

Оон ыңай амьдылдың практикасында бир чаа чуул болза, социалистик хүлээлгелериң амьдалап ылырда колхозтарың бот-боттарының дуржулгазың солчуру, мурнакчы колхозтарың дуржулгазың ууртукчуларың өсө колхозтарың чорудун, оларга дуулааштырары болур. Ам «Тилелге» колхозтуң даргазы эш Зайцев «Совет Тыва» колхозта, Ленин аттыг колхозтуң даргазы эш Середин «Бурунгаар» колхозта келген, социалистик хүлээлгелерин амьдалап ылырыңа ол колхозтарың амьдалачыларыңа, агитвинге дуулаажыр турар.

Тарылгага белеткелди дүргедер

Бай-Тайга районуң «Найырал» тракторлар, кожудула машиналарының септедигезинче барыла чаа чылдың эгезинге чедир киркин турганы дыка четпес. Демиселде турар 10 тракторларда септеттинген трактор чаңгыс-даа чок. Колхоз баштаар чери септедигезини графинг шагда-ла кылган, оу механизаторларың хуралыңа база шийтпирлээн. Бидиг-даа болза, септелениң хождуп турары кохудың чок. Септекилер чүгө 3 септалма, корпустуг 2 андызыны, 1 аулдыңникти шала септеди. Оон ангыда корпустуг 3 андызы, 5 трактор, 12 сепкала тараа ховузуңда чер сандаргай чыдар. Мындыг четпес байдалга даргаларың дүвүрөвейи турарың кижиге кайгар.

Декабрь Пленумунун шийтпирлерин изии-биле деткип турар

Бо хүнерде чурттуң область, край болгаш республика төңгөңде СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунун түнөөлөңгө хобаштырган партия организациаларыңың пленумнары болгаш активтери, көдөэ ажыл-агыйың мурнакчыларың чөвүлө хуралдары болуп эртип турар.

Вологда областың партия активиниң чөвүлө хуралының киржикчилери эрт бүүдөр болгаш айтарга талаамы-биле чеди чылды төңүзүңүңе төлөвилетинген демисел 1960 чылда чедип алары болдурун бөзү деп көргөң.

Бо чылды эрт бүүдөрүң болгаш күрүңе садарың эртен чыл-болза денсөөгө—1,5 катеп, сүттүң—1,3 катеп көвүдери сорулганы Бурят АССР-нің партия активиниң хуралыңа идиң үндүргөн.

Советтү үедө индустриалдык Уралдың чурттакчылың чери кылдыр кууда берген Челябинск областа мал ажылың улам ыңай көдүрөр талаамы-биле хемчеглер амьдал кылдыңгал.

Анаа өт бүүдөрүн 1960 чылда ийи катеп көвүдери шийтпирлеттинген.

Амур областың партия активиниң хуралының киржикчилери чеди чылды баштайгы үш чылда 600 муң гектар кур болгаш куруукаң черлерин шийгөдип аларың база тараыла шалды 2 милюн гектарга чедирерин төлөвилэң. Күрүңе, эрт болгаш оон садарың ийи чыл планыңа бо чылын күтүүдүр соруга салдыңгал.

Рязаньчыларың үлгүлөң-биле күрүңе эрт садарың ийи катеп көвүдөң болгаш бо чылды эт талаамы-биле ийи чыл планың күтүүдирин төлөвилеп турар бөдик дагыл Чародик районуң ажыл-ишчилериниң өтөлөшкөңи партияңың Дагестан обкомунуң пленуму дөткөң. Дагестан бүгү колхозтарыңа болгаш совхозтарыңа ийи-үш чыл дүргүзүң-да бүгү хойларың кыжын, эрте чазын хураганнадырыңе болгаш хөй хураганнадырыңе шийтпирлерин пленуму сүмөлөң. Кукуруза тарылгазың калбары, бо чылын 25 муң гектар шөлге чаа садарың болгаш виноградинтерин тарып олдуртуу төлөвилеттинген.

Область 1960 чылда амьдалдыг чүс гектар чер бүүдүрүңе оонаштыр 80 центер эртин болгаш 400 центер сүттү—1959 чылда болдурга элөөң хөйүң бүүдүрү шийдирарың Сахалин областың партия активиниң хуралыңа демгелэң.

СЭКП ТК-ның Пленумунун төөгүлүгү шийтпирлерин изии-биле деткип турар, көдөэ ажыл-агыйың амьдырлыгы чаз-чаз сорулгаларың төлөвилеп, алган хүлээлгелериң боттадырымы дөш, чеди чылды оналдаларың хуусаа бетинде күтүүдир дөш боттуг чарышты калбарып турар.

СЭКП ТК-ның Пленумунун төөгүлүгү шийтпирлерин изии-биле деткип турар, көдөэ ажыл-агыйың амьдырлыгы чаз-чаз сорулгаларың төлөвилеп, алган хүлээлгелериң боттадырымы дөш, чеди чылды оналдаларың хуусаа бетинде күтүүдир дөш боттуг чарышты калбарып турар.

КУЗЕЛИМ—ТАЙБЫҢ

Мен удавас болдунуң күш-ажылчы оорунуң эгелээрине башкылар профессионалың шилип алган мен. Мөөң бо кузелимиң ботташырамыга тайбың херек.

Ам башкы институтуңуң физика-математика факультетиниң дөрткү курууду өөренип турар мен. Бистияң тайбыңа мынакшылдык Совет Чазаның бөдүңүң Чесектиг Күштериниң ам-даа 1 милюн 200 муң кижиге кызырар деп турары мөөң утаа-чымы улам орук кирип тур. Беш чыл дүргүзүң чүткүлдүгү шийгөдип алган билгилерим чүгө тайбың амьдал, анык салгаччыларың кижилеринге амьдалыңарың бөдик көөриңе, сеткил сагьжым, өөрүң-күң хайынгың келир-дир. Институтту дүргөн дөкөш, совет кижилериниң тургустукчу күш-ажылыңа үлүңүңү дүргөңе кадмыскаар-дыр мен.

Коммунистик партияңың, Совет чазактың тайбыңа мынакшылдык политикамың ачымыда совет улук култура хөгжүдөлүгүңиң дөңгөң оорун ап турар. Мен математикада амьдал уран-чүгүлөң чөкшүлэң, музыка сонугуруң, өш өөрени чоруткү кижиге мен. Бир өвөс дайын үези болза, мындыг каш дапкыр кузелди күтүүдир аларыңың дугайың болдур-даа чай чок болур ийиң.

Бригадирниң чугаазы

Январь 15-те, ажыл шагы эгелээриниң мурну чарында Кызылдың дарыяла комбинатында А. Хавратова бригадалың коммунистик күш-ажыл бригадалың кижигүңериң амьдалаар четинге чылды бергенер.

Бригадир Анна Ефимовна Хавратова ССРЭ-нин Дээди Совединиң IV сессиялыңа ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлгөңиң Даргазы, СЭКП ТК-ның Бири секретары Н. С. Хрущевтуң «Чепселенишкиниң дүжүрери» тайбының быжылгаарыңе болгаш хөй чөвүрүстү өзлөсү бис.

КУЗЕЛИМ—ТАЙБЫҢ

Мен удавас болдунуң күш-ажылчы оорунуң эгелээрине башкылар профессионалың шилип алган мен. Мөөң бо кузелимиң ботташырамыга тайбың херек.

Ам башкы институтуңуң физика-математика факультетиниң дөрткү курууду өөренип турар мен. Бистияң тайбыңа мынакшылдык Совет Чазаның бөдүңүң Чесектиг Күштериниң ам-даа 1 милюн 200 муң кижиге кызырар деп турары мөөң утаа-чымы улам орук кирип тур. Беш чыл дүргүзүң чүткүлдүгү шийгөдип алган билгилерим чүгө тайбың амьдал, анык салгаччыларың кижилеринге амьдалыңарың бөдик көөриңе, сеткил сагьжым, өөрүң-күң хайынгың келир-дир. Институтту дүргөн дөкөш, совет кижилериниң тургустукчу күш-ажылыңа үлүңүңү дүргөңе кадмыскаар-дыр мен.

Коммунистик партияңың, Совет чазактың тайбыңа мынакшылдык политикамың ачымыда совет улук култура хөгжүдөлүгүңиң дөңгөң оорун ап турар. Мен математикада амьдал уран-чүгүлөң чөкшүлэң, музыка сонугуруң, өш өөрени чоруткү кижиге мен. Бир өвөс дайын үези болза, мындыг каш дапкыр кузелди күтүүдир аларыңың дугайың болдур-даа чай чок болур ийиң.

Бригадирниң чугаазы

Январь 15-те, ажыл шагы эгелээриниң мурну чарында Кызылдың дарыяла комбинатында А. Хавратова бригадалың коммунистик күш-ажыл бригадалың кижигүңериң амьдалаар четинге чылды бергенер.

Бригадир Анна Ефимовна Хавратова ССРЭ-нин Дээди Совединиң IV сессиялыңа ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлгөңиң Даргазы, СЭКП ТК-ның Бири секретары Н. С. Хрущевтуң «Чепселенишкиниң дүжүрери» тайбының быжылгаарыңе болгаш хөй чөвүрүстү өзлөсү бис.

КУЗЕЛИМ—ТАЙБЫҢ

Мен удавас болдунуң күш-ажылчы оорунуң эгелээрине башкылар профессионалың шилип алган мен. Мөөң бо кузелимиң ботташырамыга тайбың херек.

Ам башкы институтуңуң физика-математика факультетиниң дөрткү курууду өөренип турар мен. Бистияң тайбыңа мынакшылдык Совет Чазаның бөдүңүң Чесектиг Күштериниң ам-даа 1 милюн 200 муң кижиге кызырар деп турары мөөң утаа-чымы улам орук кирип тур. Беш чыл дүргүзүң чүткүлдүгү шийгөдип алган билгилерим чүгө тайбың амьдал, анык салгаччыларың кижилеринге амьдалыңарың бөдик көөриңе, сеткил сагьжым, өөрүң-күң хайынгың келир-дир. Институтту дүргөн дөкөш, совет кижилериниң тургустукчу күш-ажылыңа үлүңүңү дүргөңе кадмыскаар-дыр мен.

Коммунистик партияңың, Совет чазактың тайбыңа мынакшылдык политикамың ачымыда совет улук култура хөгжүдөлүгүңиң дөңгөң оорун ап турар. Мен математикада амьдал уран-чүгүлөң чөкшүлэң, музыка сонугуруң, өш өөрени чоруткү кижиге мен. Бир өвөс дайын үези болза, мындыг каш дапкыр кузелди күтүүдир аларыңың дугайың болдур-даа чай чок болур ийиң.

ТАЙБЫҢНЫ КУЗЭЭР МЕН

Январь 14-те, хүндүс, ССРЭ-нин Дээди Совединиң IV сессиялыңа Никита Сергеевич Хрущевтуң «Чепселенишкиниң дүжүрери» тайбыны быжылгаарыңа болгаш улуг тар аразыңа найыралды хандырыңе орук» деп илеткелди радиода дыңнаш, сагыш-сеткилдиң ханы-аждын деткиди.

1942 чылда, мөөң урууң Нэди чүгө 2 хар ажып турда, оон область типографияның өрүүр четиниң цех мастери турган ачмы Мартемьян Бариклович Зайцев фашистик Германияга уур Төрөөн чуртун камгалаар дөш фронтко чорукча. Ол, 1943 чылда Сталинград дөш тулачуушкунга өлгөн.

Ол, бистияң өг-бүлөүска уттуң дүрбөс кагыдал болган. Ычарадыгы дайыңа мөөң урууң ышкаш адегенден ч

СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунун шийтпирлерин амыдыралга боттандылар дээш

Күш-ажыл-биле харыылаар

СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунун материалдарын болгаш доктаалын танышкан митингилер, хуралдар, беседалар Чөөн-Хемчик районун «Октябрь 30 чылы» колхозунун ажал-агыйнын кол-кол адираларында белик көдүрүшкүнү эртин турар.

Чылын сүт бүдүрүлгезин 2,5 катап, этти—ийн катап, дукту 2,5 катап улгатырар, 100 башка онааштырар 96 бызаны, 110 хураганы, 120 аяны алыр сорулга салдынып турар—деп, эш Самдаң чугаалаан.

Сүт-Хөл районунун хереглежилеринин коллективинин бүтү ажалын, албан-хаакчылары СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунун доктаалы-биле бүрүн танымал эртеркен. Көдөө ажал-агыйны улам ырай көжүдериин айтырыгы райпо коллективинге база-ла бүрүн хамаарыр.

Райпо коллективинде

Сүт-Хөл районунун хереглежилеринин коллективинин бүтү ажалын, албан-хаакчылары СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунун доктаалы-биле бүрүн танымал эртеркен. Көдөө ажал-агыйны улам ырай көжүдериин айтырыгы райпо коллективинге база-ла бүрүн хамаарыр.

Көдөө ажал-агый машиналарынын тудуушкунууну бүтүзүлгө эртем-шиячилел институтунун Топ тээзометриктик станциясында көдөө ажал-агый бүдүрүлгезинин хей күш үнөр чорудулгаларын механизастарына чаа машиналарын хей санниг конструкцияларын чо чылны шенеп көргөн. Оларны ол институт көдөө ажал-агый машиналарын тударынын бүдүрүлгелеринин конструктор бюралары-биле кады кылгалын болгаш массалык-биле бүдүрүп үндүрүнгө база дуржулга кылар кылдыр бүдүрүп үндүрүнгө шагда-ла сүмөлзөн. Амгы үеде институтта чаа 79 машиналарны чогаалдыр болгаш экижерлер талзы-биле ажал чоруп турар.

СЭТА-нын фотохроникасы.

Малчынар чаа хүлээгелерини ап турар

Улуг-Хем районунун «Чодураа» көдөө ажал-агый артелинин ичинде малчы ажалар дээш элзөө ажалдарын чоруткан. Малдын барыктурузу эки одаларда тургустулган. Колхозчулар суген, сула, концентрат, дус дөн ышкыш чечнерин кыштагыларга үзүктөл чок сөөртүп турар.

Хойдан 322 хураганы, бир хойдан 2,1 кг дукту, Шожаң-оол 350 төрөөн хойдун 360 хураганы, бар хойдан 2,2—2,6 кг дук алган. Саанчы М. Чанчымаа бир инектен 1330 кг, Д. Бичедей—1240 кг. С. Нуржупаа — 1119 кг дукту саап алганнар.

ХҮЛЭЭГЕЛЕРНИ КҮҮСЕДИР

Чөөн-Хемчик районунун «Хорум-Даг» көдөө ажал-агый артелинин колхозчулары СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунун доктаалын танымашкан, улуг көдүрүшкүн-биле хүлээп алган.

Хойжу С. Ханды эртеркен чылын 320 хойдан 322 хураганы, бир хойдан 2,1 кг дукту, Шожаң-оол 350 төрөөн хойдун 360 хураганы, бар хойдан 2,2—2,6 кг дук алган.

Ажылчынарга ортумак билигин бээр

Кымыл ортумак билиги, ол кижи институтка өрениин, кымыл ортумак билин чогул, ол кижи берчилен эртин тургаш, ындагы билигин чедип аламы деп, аныктар амгы үеде ычтар чугаалап турарлар.

Бирин чартык чылда аны-бүрү чылдаааннар-биле 161 кижи өредилгезин ара калган. Бо талзы-биле хамаарышкан албан, бүдүрүлгө черлеринин партия, профбиле, комсомол организациялары болгаш ВЛКСМ хоорому школага боттугдуз көрүлүп турар.

Ички заводунда, өмнелгеде, «Помму» тудуг болгаш «Тыва тудуг» тресттеринде партия организациялары (секретарьлары эштер Фаддеев, Ниселева, Котиков, Стодола) ажалчы аныктарын өредилгезин херекке албай, оларнын ажалдарында болгаш өрениннге чогуу таарымчалык байдалдарын тургузуп бээр дугайында сатып салбааннар.

«Мурнакчы» колхозта

Бай-Тайга районунун «Мурнакчы» көдөө ажал-агый артелинин эр, хемдөө колхозчулары СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунун шийтпирлерин танымал чугаалашкан, бедиктен элзөө хүлээгелерини ап турар.

ТУДУГУЛАРДА

Колхозтун 2 трактордуг 50 кижи составтыг тудугчулар бригадасы бо чылын олар болгаш тудугта хереглеп ыштыг белеткен кылдып турар. Ам 2000 кубометр топкак ыш белеткендерин болгаш 200 кубометр топкак колхоз төвүнге сөөртүнгөн.

Колхоз баштаар чери болгаш бригадир Санчы-оол ажалды эки учуртуп, ыш белеткенинде колхозчуларын негеделерин эки хандырганымдан ажалдын бүдүрүшкүнү элзөө беден. Оон түнелинде ыш белеткенинде колхозчулар боттарынын хүн нормазыны 100—150 хуу чедип күтүседип турар.

ХУЛЭЭГЕЛЕРНИ КҮҮСЕДИР

Хойжу М. Намчыл эртеркен ажалды чылында 100 хойдан-на 105 хураганы, бир хойдан 2,8 кг дукту алган, чеди чылдын ийни чылында 100 хойдан-на 130 хураганы, хой бургузундан 3 кг дукту алыр деп социалистиг хүлээгезини ап турар.

ХӨЙ ЭЪТ, СҮТ, ДУК ДЭЭШ

Каа-Хем районда «Совет Тыва» колхозтун ажал-ишчилери 1959 чылда көдөө ажал-агыйны улам кели чылдын ийни чылында улам күженнигинин ажалдарыны колхозчу ажал-ишчилерини сорук кирип турар.

«Көдөө ажал-агыйны улам ырай көжүдөр дугайында» СЭКП ТК-ның декабрь (1959 ч.) Пленумунун доктаалын агитаторларын, колхозчу активтин күжү-биле колхоз бүдүрүлгезинин бүтү адираларына танымал чорутканынын түнелинде, чаа-чаа бедиктен хүлээгелер болгаш солду, боттуг савалдар хей-биле тытпын үнгүзсөн. Ажал-ишчилер эртеркен ажал-агый чылында боттарынын бүдүрүп алган ажал-ишчилерини сорук кирип турар.

«Көдөө ажал-агыйны улам ырай көжүдөр дугайында» СЭКП ТК-ның декабрь (1959 ч.) Пленумунун доктаалын агитаторларын, колхозчу активтин күжү-биле колхоз бүдүрүлгезинин бүтү адираларына танымал чорутканынын түнелинде, чаа-чаа бедиктен хүлээгелер болгаш солду, боттуг савалдар хей-биле тытпын үнгүзсөн. Ажал-ишчилер эртеркен ажал-агый чылында боттарынын бүдүрүп алган ажал-ишчилерини сорук кирип турар.

Күш-ажыл-биле харыылаар

СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунун материалдарын болгаш доктаалын танышкан митингилер, хуралдар, беседалар Чөөн-Хемчик районун «Октябрь 30 чылы» колхозунун ажал-агыйнын кол-кол адираларында белик көдүрүшкүнү эртин турар.

Чылын сүт бүдүрүлгезин 2,5 катап, этти—ийн катап, дукту 2,5 катап улгатырар, 100 башка онааштырар 96 бызаны, 110 хураганы, 120 аяны алыр сорулга салдынып турар—деп, эш Самдаң чугаалаан.

Сүт-Хөл районунун хереглежилеринин коллективинин бүтү ажалын, албан-хаакчылары СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунун доктаалы-биле бүрүн танымал эртеркен. Көдөө ажал-агыйны улам ырай көжүдериин айтырыгы райпо коллективинге база-ла бүрүн хамаарыр.

Хойжу М. Намчыл эртеркен ажалды чылында 100 хойдан-на 105 хураганы, бир хойдан 2,8 кг дукту алган, чеди чылдын ийни чылында 100 хойдан-на 130 хураганы, хой бургузундан 3 кг дукту алыр деп социалистиг хүлээгезини ап турар.

Бирин чартык чылда аны-бүрү чылдаааннар-биле 161 кижи өредилгезин ара калган.

Бо талзы-биле хамаарышкан албан, бүдүрүлгө черлеринин партия, профбиле, комсомол организациялары болгаш ВЛКСМ хоорому школага боттугдуз көрүлүп турар.

Ички заводунда, өмнелгеде, «Помму» тудуг болгаш «Тыва тудуг» тресттеринде партия организациялары (секретарьлары эштер Фаддеев, Ниселева, Котиков, Стодола) ажалчы аныктарын өредилгезин херекке албай, оларнын ажалдарында болгаш өрениннге чогуу таарымчалык байдалдарын тургузуп бээр дугайында сатып салбааннар.

Ажылчынарга ортумак билигин бээр

Кымыл ортумак билиги, ол кижи институтка өрениин, кымыл ортумак билин чогул, ол кижи берчилен эртин тургаш, ындагы билигин чедип аламы деп, аныктар амгы үеде ычтар чугаалап турарлар.

Бирин чартык чылда аны-бүрү чылдаааннар-биле 161 кижи өредилгезин ара калган. Бо талзы-биле хамаарышкан албан, бүдүрүлгө черлеринин партия, профбиле, комсомол организациялары болгаш ВЛКСМ хоорому школага боттугдуз көрүлүп турар.

Ички заводунда, өмнелгеде, «Помму» тудуг болгаш «Тыва тудуг» тресттеринде партия организациялары (секретарьлары эштер Фаддеев, Ниселева, Котиков, Стодола) ажалчы аныктарын өредилгезин херекке албай, оларнын ажалдарында болгаш өрениннге чогуу таарымчалык байдалдарын тургузуп бээр дугайында сатып салбааннар.

Ажылчынарга ортумак билигин бээр

Кымыл ортумак билиги, ол кижи институтка өрениин, кымыл ортумак билин чогул, ол кижи берчилен эртин тургаш, ындагы билигин чедип аламы деп, аныктар амгы үеде ычтар чугаалап турарлар.

Бирин чартык чылда аны-бүрү чылдаааннар-биле 161 кижи өредилгезин ара калган. Бо талзы-биле хамаарышкан албан, бүдүрүлгө черлеринин партия, профбиле, комсомол организациялары болгаш ВЛКСМ хоорому школага боттугдуз көрүлүп турар.

Ички заводунда, өмнелгеде, «Помму» тудуг болгаш «Тыва тудуг» тресттеринде партия организациялары (секретарьлары эштер Фаддеев, Ниселева, Котиков, Стодола) ажалчы аныктарын өредилгезин херекке албай, оларнын ажалдарында болгаш өрениннге чогуу таарымчалык байдалдарын тургузуп бээр дугайында сатып салбааннар.

М. СЕВЕН.

П. ШОНПАА.

С. ЧАЛЗЫП.

К. ЛОНДУП, партия организациясынын секретары.

Г. НИМЕЯ,

колхозта партия организациясынын секретары.

Бичөөл үер чорук көвүрөөн.

А. ПОЛЯКОВ.

СЭКП Кымыл хооромунун пропаганда болгаш агитация кидизинин эргелекчи.

БИСТИҢ СОВЕТ КИЖИЛЕР

АГИТАТОР ЧАСЫГ-ООЛ ЧАНЗАН

«Өз» совхозтун Чангыс-Аашта болган Биштейде хой фермаларында хойчуларга көп турар анык болду болганчө-ла көрүп болду. Ол бала Аржаан чеки чыл школанын үгө класстар башкысы Часыг-оол Чанзан-дыр.

«Өз» совхозтун Чангыс-Аашта болган Биштейде хой фермаларында хойчуларга көп турар анык болду болганчө-ла көрүп болду. Ол бала Аржаан чеки чыл школанын үгө класстар башкысы Часыг-оол Чанзан-дыр.

мага чаа магазин ачыдыр айтырып шиттирлеттинген. Көшпөй болган Чангыс-Ааш фермаларына кызыл будуннар тургузар дугайында дилегин ажалдын комитетинде кирген.

Сырат Север Шырапович—«Кызыл партизан» совхозтун муракчы хойчуу.

Редакцияга ЧАГААЛААР

Ажыл-агыйжы эвес чоруктуң уражуу

Чөөн-Хемчик районун Хендергей чеди чыл школанын амыг үзе одаар ыжы дооступ, дүрүренин байдалга таваржып турар.

жаанын кайы-да таламын кизи үлүп, кирип турар улут ойбактардыг. Ычанган мышты дүне улус оорлап апаргылар.

Малды хорамчага таварыштырып турар

Улут-Хем районун «СЭКП XX съездин» колхозу малды баштай чугээр организастыг кыштагала-да, оң ажалгазында четпестер хай.

БРИГАДАНЫҢ СӨӨРҮКЧҮЗҮ

Стт-Хөл районун «Алдан-Маадыр» көдө ажил-агый артелинин кезиүну Д. Депен тулуг бригаданыңа үр чыдын шитине аяшкы-лай ажалда келген.

О. БОРАШ.

Техниканы намнаар, дүргөн сөптээр

Барыш-Хемчик районун «Комсомол 30 чылы» колхозунда техниканы кадалады болган септегели чогуур негедениге чедир чорутунаан.

Боже колхозтун удуртукчулары сзгыш салбай келген. Артельде 8 автомашина бар, оң чүтле чангызы ажалдап турар.

И. ЧАМЫАН.

КОМСОМОЛЧУ ГАЛИНА ТЮЛЮШ

Комсомолчу Галина Тюлюш школага өөренип турган-ла пионер отрядтарынын ажалына идеяны киржип турар. Ол 1958—1959 өөрдөмө чымында Туранның № 2 ортук школанын онгу класин дооскаш, ол-ла школага пионерин улут вожатыйына ажалдаары-биле артып калган.

Баштайгы үеде анаа бергелер таваржып турган. Ай санмыда чорудар ажалдарынчын планды чогаалды алары безин болдумас ышак сагындырар.

Сөзү болгаш фотозу А. АИРНИИ.

Кызымак чолаачы

Эртин районун «Мөрөн» көдө ажил-агый артелинин кезиүну Б. Дөмүр 1958 чылда Кызылдың чолаачылар школаны дооскаш, төөөн колхозунга чолаачылай берген.

Эш Дөмүр ам тулуг шадериче ыш сөөртүп турар. Бо ажалга база-ла кызымактай чоруун өөргүтүп, хунун нормазын 130 хуудан куду-латтайн күөсөдип турар.

Мал ажалгазында четпестерни чайладыр

Бай-Тайга районун «Найрал» колхозунун Аш-Даш деп черде өшкү кадарчымы Дамчаттын ажалгазында база ышча сангыч мал төлүтүң күш-дегенди артып баксыраан.

Ажыг-Бара сугда 85 бызаларнын, 100 анык исектиң кажалары сынышпас, дакпын болганда, оларнын чамдымыз елек чок дон черде конуп турар.

Чылдагааны чүдел? Биш-Хем районун Ленин аттыг колхозунун Малынааа сүт-баран ферманындо автосуттарыла тургузар сорула-биле 3 кудук казар дөш колхоз баштаар чери 1956 чылда

СОВЕТ ХӨЙ-НИИТИНИҢ ЧУГУЛА ХЕРЭЭ

1903 чылдан бээр СЭКП-нің кезигуну Д. А. Лазуркина Ленинградтың активинин бир хуралына мында деп чугулаан: «Ада-чурттуң алдарын өй-не бедикке көдүрүп үндүрген миллион-миллион кайтамчы патриоттар бисте, совет чуртта бар.

(Ленинградтан чагаа)

үүгедигери-биле демиселге улут дуржууга чыгынган. Ычанган Ленинның хойдайын ажалынчын чоннары улусчу дружиналарын тургузарынчын интигаторлары болганар.

идеяны ажалдап турар. Эш-хуу-зунун судунун хуралына керек бургузун көөр чорук — бүгү олуржуп тураларга кижизиндегидин улут школым болду.

Звеночулар

Чан-Хөл районун Ленин аттыг колхозунда кыштагаларга мал чөди сөөртүп чедирер Байыр-оолга удурткан бир звено ыраак одараларда Базыр, Даржаа, Шойдак дөн ыш-каш малчыларга 40 тонна сизгенни, 20 тонна суданын сөөртүп чедирген.

Шиттирлээр үези келген

«Межегей» совхозтун суурунун бүгү чуртакчыларын чангыс бичини магазин хандырып турар.

таартыр чери тургузарынын, столованын болган пекарнянын ажалын өжижидерини айтырынын суурунун чуртакчылары хунуудар хурамына каш удаа тургузуп, ол дугайын райпо баштаар черинден негеп келген.

К. САНДАҢЧАП.

Сөөдү үениң дургузунда Ленинградта нийтинин корум-чурумун үрөөр чоруктар-биле, кеминг керек

Эш-хуузуң судары чактырт-тузу хөй-ниитиниң дөштинг салда-ларны болдурбас болгаш үре-түннөдиг ажалдап турар төлөдө Ленинградта дуржулгалы улус шиттекчилери болган прокуратура ажал-дычылары оларны шефе алыр чорукту негедени, суд чорудулааларын организастаар болган чорудар таламы-биле боттарынын дуржулгалы оларга дамчыдып берип турар.

«Совет эртемниң тоолда дег чедишкени»

ПЕКИН. (СЭТА). Совет Эвилелиниң чаа күчүгү ракеталары шеңээр деп турарына кыдат солунар улуг кичээгенин салып турар. Чөөкү хүнереде чаа күчүгү ракеталары салып үндүренини дугайында СЭТА-ның медегелини кыдат парлагга 1960 чылдың бирги эң чуула медегели, совет эртемниң болгаш техниканың чаа чедишкени...

нериниң херечизи деп үнелеп көрүп турар. Шанхайның «Синьминь вальбо» солуну база СЭТА-ның медегелини чаа совет ракеталарын өң шын, сайзыраганын болгаш улуг хемчээдинин талазы-биле тайбың совет эртемниң тоол чугаада чүвө ышкыш кайгамчыктыг чедишкени...

ниң дугайын кандыг-даа чигинти чокка айтып турар-дыр деп бижээн. Бо кайгамчыктыг медегел, болза, кичиник октаргай делегемне жуудуп үнериниң баштайгы медегел болгаш коммунизмниң чүвүн-биле-даа денжеир аргажок маадырыг, быжыг базамының дугайын чугаалап турар.

Найралдыг харылзаалары быжыглараның оруунга база бир базым

КАБУЛ. (СЭТА). Кунжа-Герат-Кандагар аразынын оруун тударына техниктиг дуаны Совет Эвилелиниң Афганистанга көргүзүрениң дугайында керөөгө ат салганы-биле холбаштыр «Ислах» солун ол керөөгө ат салышкыны чуртту хөгжүдеринге болгаш афган улустун чаагай чоруну көдүренинге база бир базым болур деп бижээн. Ол орукту тудар чорук чурттуң барыын талакы райондарының хөгжүүрүнө идгити бээр, а ол ышкыш ССРЭ биле Афганистанның аразында бараан саарылгазының улам калбарынага таарымчалыг байдалды тургузар.

Чурттуң төвүн сонгу районнар-биле харылдаштырар Саланг тавадан орукту совет тускай эртемниңлер тудуп эгелээн деп медегелин шаап, «Ислах» солунуң айтып турары болза; бистиң найралдыг кожаны—Совет Эвилели бистиң чуртту хөгжүдериңизниң планын күүседиринге дузалап турар. Ол дузаламчы бистиң өп-найралчы харылдаарымызды быжыгларына улуг рольду ойнар. Керөөгө ат салганы болза ийи чурттарың аразынага найралдыг харылдаарымызды быжыгларының оруунга база бир базым болур деп солун түнөп бижээн.

СЭТА-ның медегелиниң дугайында америка парлаганың бижип турары

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Оожум океанга совет ракетаны шеңээр деп турарының дугайында СЭТА-ның медегелини калбаа-биле тайылбырларыны америка парлагга улумчалаптыр. Оң-биле калды дымка хөй солуннар ол шеңеделерге Каттышкан Штаттарыниң чамдык ажыдакчыларының удурланмышкынын шоодуп турар.

Ол хамаан чок бедик денжелге чөвүл хуралга киржиринден ойтаалап-даа болур бис деп ол чугаалаан. Бо шеңеделени кылары-биле Гавай ортудуктар-биле Гильберт ортудуктарының аразында девискээри орустарың кымдан-даа дилевээни Мансфильди, Трумэнни болгаш өске-даа демократтары ханым-биле дүвөртөкөн деп ол солун уламчылаан.

Штаттар болза Атлант океанының муруну кезин ракеталарың уку-гушкунун хайгаараарына дымка хөй чылдарың дургузунда ажыдап келген болгай. Делегейиң ийги дайынының доозулганының соода безни Америка Оожум океанга ядролуг шеңеделерни кылп турган. Америка 1954 чылда бодунуң ядролуг чаамдырышкынының кылары-биле канчаар-даа аажок дөмөк девискээри ажыдаан, оң түнелениң Маршалл ортудуктарыниң чамдык чурттакчылары, а ол ышкыш «Фукурюму» деп сунонуң (Японияның балык тудар судносу.—Ред.) командазы аарыг чөвөлдө таварымп когаран.

Оожум океанга ырактык уку-гушкунуң ракеталары шеңээриниң талазы-биле Москваның чарлаан планы сенатор Мансфильдини, президент чораш Трумэнни болгаш өскелериңиң-даа политикуң укугушкунче девискээри үндүргөн... деп «Нью-Йорк пост» солун бижээн.

«Американың ядролуг чөспөкти шеңээринге хорутулуг хуусааларының эрткенниң дугайың президент Эйзенхауэр медегелерге Мансфильд-даа, оң талаакчыларының хөй нуруу-зу-даа анаа удурланмаанар» деп ол солун онсаалп медегелээн.

Чок болза бистер Оожум океаны америка хал деп бодоп чаңгыга бергенис-биле кандыг-даа холгаара-лашкыны эпчөксунуң турарымыз база чадавас. Кандыг-даа таварым-даа биске таарым азы таарымшпа-даа чүвө болза, ол ажык океаны—Оожум океаны ажыгларының талазы-биле бисте кайы хире эрге барып, ол хире эрге орустарда база бар.

Кылар деп төлөвилээн шеңеделени Мансфильд «кара-туразында» деп алаан болгаш Москвага удурланмышкыны медегелерин күрүне департаментиндеңен. Бир эвес ол медегел шеңеделерни сокадып шыдавас чүвө болза, «ол улуг туралыг медегелди» чугаалажыры-биле Каттышкан Шапаларыны Организацияының тускай сессиязын чамдырарың Мансфильд түмөлөөн.

«Оожум океанда ол девискээриң Совет Эвилелиниң чүгө чаңгыс айны дургузунда ажыглаар деп турары ыңдыг шовинизми үндүргени черде эддептер. Каттышкан

Шыңгы чөрүлдөөр

ЛОНДОН. (СЭТА). «Норкшир пост» солунуң дипломаттыг хайгааракчысы Кристофер Форс Адамниң бижип турары болза, январь 11-де канцлер Аденуэр медегел кылган, Барыын Берлинге өжел көрүм-чүрүмүн хөвээр артыра-рын камгалап чугаалаан «берлин айтирымының талазы-биле англи барыын-герман шыңгы чөрүлдөөр-же база катап кичээгенин улга-тырган».

Аденуэрниң медегели берлин айтирымы шиттирлээриң бурунгаар шитчөтөйин турар деп «Дейли телеграф» солунуң хайгааракчысы бижээн. ЛОНДОН. (СЭТА). Англияны даштыкы херектер министрствозунуң январь 12-де болган парлагга конференцияныга Барыын Берлинге Аденуэрниң кылган медегелиниң дугайында дымка хөй айтирыглар дугайың даштыкы херектер министрствозунуң төлөөлечилеринден айтирган. Анаа бо айтирыг талазы-биле Барыын Германияны канцлериңизниң туржу англи чакаткыч туржунга чөрүлдөшөк болуп турар деп дээриниң дугайың оон колду айтирып турган. «Даштыкы курунелерниң министрлериңиз медегелерин даштыкы херектер министрствозу тайылбырлаваас укжурлук чүвө» деп чыдадаанаш, Аденуэрниң чугаалаан тайылбырларында министрствозунуң төлөөлечилерин онсаалп.

Кышкы дүвөкчү орукта. Фотогуд К. Сиротинни.

Баранун—чээлиге

Кызыл горноун садыг илдизи садып алынчыларга таарымчалыг байдалды тургузуп, эрткен чылдың ноябрь айда эгелеп чамды бараннарның эртээниң 25 хуузуң телээш, а артыкыны янзы-бүрү хуусааларда бичелеп толур кылдыр чээлиге садыглаар туй-най магазини ажиткан. Ол магазин Кызылдың № 2 поликлиниказының чанында турар. Чаа магазиниң эргелекчизи эш Нурдуншова ол үениң иштинде садып алынчылар-биле кызылмаркай аныл-даанының түнелениң 209 муң рубльдиң баранын сайгарып садылаан. Садыгның баштайгы ажылдап эгелээн ноябрь айында 100 муң рубльдиң янзы-бүрү баранын саткан. Оң 25 хуузуң садып алынчылар хары угда телээш, а артан 75 хуузуң чыл хуусаа иштинде телээри-биле алганнар. Оң иштинде эр, херээңен пельтолары, кестюмнери, радиолалары, янзы-бүрү хевирниң дээрнэр машиналарың чээли ёзуу-биле садылаан.

Венесуэлада байдал

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). «Юнайтед Пресс Интернейшнал» агентилениң медегел турары-биле алырга, Каракаска чазактан ажыл бээрин болгаш амдырал байдалы экижидерин негөөн ажыл чоктарыниң чыскалының 4 муң киржикчилериниң болгаш полицияны база национал гардияның солдаттарының аразына үскөлекчишишкени болган. Президентиниң ор-

дузуңуң чанына өскөпүгүш күндүмчү үскөлекчишишкиниң үзүндө-медгел турары-биле алырга, Каракаска чазактан ажыл бээрин болгаш амдырал байдалы экижидерин негөөн ажыл чоктарыниң чыскалының 4 муң киржикчилериниң болгаш полицияны база национал гардияның солдаттарының аразына үскөлекчишишкени болган. Президентиниң ор-

көдө ажыл-агый продукциязы-биле кады машиналары дашкаар үндүрери улам көвүдөп турар. Чыжао-лөөрге, бо чылын Совет Эвилелиниң Болгария машиналары, дерилгелерни 240 миллион рубль түңгө бээр деп турар.

кады ажылдажылгазымың дугайында дугуржулгага ат салдынган. Польша, Венгрия, Албания болгаш Азияның социалистик чурттары — БУР, КУДР, МАР, Вьетнамың Демократтыг Республикасы-биле Болгарияның барааннар солчугазы база өзүп турар.

Болгарияның өске-даа социалистик чурттары-биле садыглажылгазы база чедишкениң хөгжүп турар. Чыжао-лөөрге, 1960 чылда Болгарияның Чехословакия-биле барааннар солчугазы 1959 чыл-биле деннеэр-ге барык 45 хуу көвүдээр болгаш 500 миллион рубль болур. Чехословакияның дузаламчызы-биле Болгария аккумулятор заводун, 100 муң килограмм күчүгү «София-Восток» деп тепловэлектротрэнтраалды болгаш өске-даа бүдүрүгелерни тудар.

1959 чыл-биле депнеэр 1960 чылда Болгария биле Румынияның аразында бараан солчугазы 3—4 катап өскөн турар укжурлук. Бухарестке чөрүп турганының үзүндө Болгарияның Министрлер Чөвүдөлүнүн даргазы Антон Юговуң болгаш Румынияның 29 муң тонна фрукт консерваларын, 20 муң тонна томат пороени, 45 муң тонна повидлоңу болгаш өске-даа продукцияны бээр. Сөөлгү чылдарда Болгарияның дашкаар үндүрери чанчык болган

Болгарияны даштыкы садмында ушкү чери эзелен турар ГДР элени каш бүдүрүгелериниң турганына дерилген бербешаан. анаа улуг дузаламчыны көргүзүп турар. ГДР-ниң дузаламчызы-биле Болгария цемент заводун, целлюлоз болгаш саазын фабриказын, брикет заводун тудуп турар. Бо чылын БУР биле ГДР-нин аразында бараан солчугазы 50 хуу көвүдээр.

1959 чыл-биле депнеэр 1960 чылда Болгария биле Румынияның аразында бараан солчугазы 3—4 катап өскөн турар укжурлук. Бухарестке чөрүп турганының үзүндө Болгарияның Министрлер Чөвүдөлүнүн даргазы Антон Юговуң болгаш Румынияның 29 муң тонна фрукт консерваларын, 20 муң тонна томат пороени, 45 муң тонна повидлоңу болгаш өске-даа продукцияны бээр. Сөөлгү чылдарда Болгарияның дашкаар үндүрери чанчык болган

КИНОТЕАТРЛАРГА

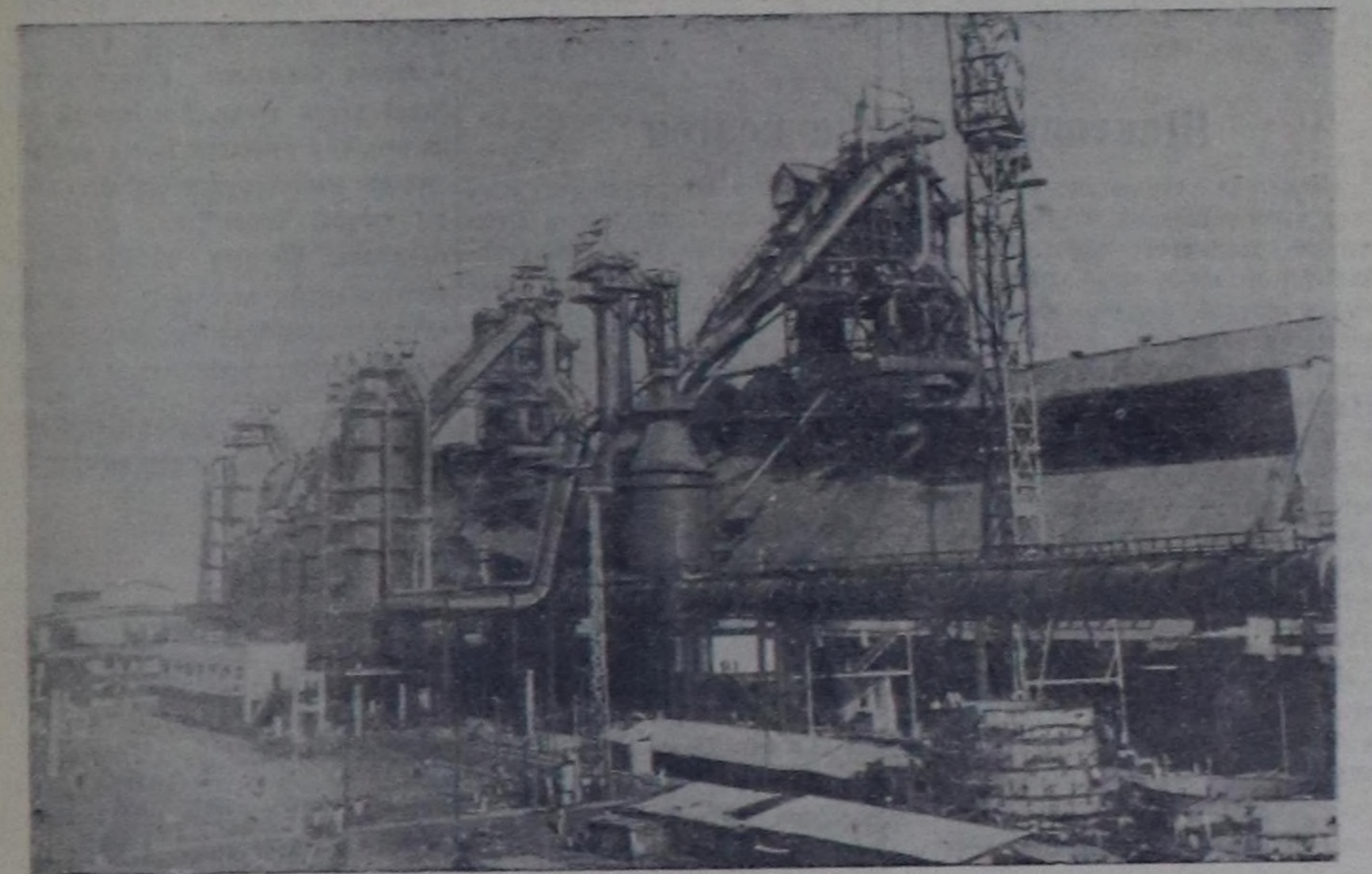
- Бөгү: «ВЛКСМ-ниң 30 чылы» (удуг залга); «Хар тоолу» («Снежная сказка»); «Хундускунуң 10, 12 шактарда»; «Луканиге болгаш бактажышкы» («Сора а Лукани») — 2, 15, 4, 15, 6, 15, 8, 15, 10, 10 шактарда. «ВЛКСМ-ниң 30 чылы» (биче залга); «Хола караган» («Белая оканя») — 1, 3, 5, 7, 9 шактарда. «Ква-Хем»; «Езулук кичи дугайында тоожу» («Повесть о восточном человеке»); «Хундускунуң 11, 15 болгаш 1, 15 шактарда»; «Бирги чергениң капитаны» («Капитан первого ранга») — 3, 15 болгаш 7, 15 шактарда; «Бөөдөлчү бир самостатун төөгүзү» («История одного истребителя») — 3, 15, 9, 15 шактарда.

ОБЛАСТЫҢ КИНОЭКРАННАРЫНГА

ИСТОРИЯ ОДНОГО ИСТРЕБИТЕЛЯ деп кинону көрүңер.

К. НИКОЛАЕВ.

Индия Республика. Азияның эң улуг металлургия заводтарының бирээни—индий болгаш совет туугуларының каттышкан күш-ажылы-биле тургускан Бхилани металлургия заводу ажылдап кирген. Узуктел чок белекелени станы ажылдап эгелээниң союнда заводтуң туудуунуң бирги чадазы доозулган. Ол бүдүрүпте металлургия талазы-биле долу ажылдарыңче кирген. Чурукта: Бхилан заводунуң домна цети. Фотогу П. Кречетови. СЭТА-ның фотокрониказы.

Акы-бузма социалистик чурттарда

Болгарияны даштыкы садмы

1959 чылда Болгарияны даштыкы садмы чурттуң бүгү улус ажыл-агыйы-биле кады база хөгжөөн. Бир чылдың дургузуңда даштыкы садыглажылга 40 хуу көвүдөөн. Ам Болгария 62 күрүмелер-биле садыг харылдаарымы бооп турар. Оң даштыкы садыг саарылгазының 82 хуузу социалистик чурттарга оваажып турар. Өске-даа социалистик чурттары-биле Болгарияның ден өргөлиң, кайы-кайызына ажыктык болур чорутул болгаш дузалажылганың принциптеринге үндөйлөтүнгөн эконоимтиг кады ажылдажылгазы чуртта социализмни тургузушкунуңа, оң индустриализацияныга болгаш көдө ажыл-агыйының социалистик чаартылазынга аажок улуг укжур-дузалажыл бооп турар.

1959 чылда Болгарияны даштыкы садмы чурттуң бүгү улус ажыл-агыйы-биле кады база хөгжөөн. Бир чылдың дургузуңда даштыкы садыглажылга 40 хуу көвүдөөн. Ам Болгария 62 күрүмелер-биле садыг харылдаарымы бооп турар. Оң даштыкы садыг саарылгазының 82 хуузу социалистик чурттарга оваажып турар. Өске-даа социалистик чурттары-биле Болгарияның ден өргөлиң, кайы-кайызына ажыктык болур чорутул болгаш дузалажылганың принциптеринге үндөйлөтүнгөн эконоимтиг кады ажылдажылгазы чуртта социализмни тургузушкунуңа, оң индустриализацияныга болгаш көдө ажыл-агыйының социалистик чаартылазынга аажок улуг укжур-дузалажыл бооп турар.

Социалистик лагериниң эң сайзыраңгай чурттары—Совет Эвилели, Чехословакия, Герман Демократтыг Республика, Польша болгаш өске-даа чурттар кара болгаш өңүг металлургияны, машина туудун, энергетиканы болгаш көдө ажыл-агыйы хөгжүдериңизни комплекстиг дерилгени Болгарияга берип турар. Бодунуң элчөндө социалистик чурттар Болгарияның өзүп турар үлетпүрүнү болгаш көдө ажыл-агыйының делгем болгаш идегелди рыногу бооп турар. 1960 чылда өске-даа социалистик чурттары-биле Болгарияның барааннар солчугазыны 1959 чыл-биле деннеэр-ге бараан солчугазыны бир мил-

ларда ажыг рубльге өстүрерин көрүп турар. Болгарияны кол садыглыкчы өнүкү болур Совет Эвилели-биле Болгарияны эконоимтиг харылдаалары оңша шалкып хөгжүп турар. Болгарияны дашкаар үндүрер болгаш чурт иштинге киирер ишти бараан-нериниң 53 хуузу ССРЭ-ниң үлүңгө ооваажып турар. Совет-болгар садыглажылга чыл келген турум-на өзүп турар. Чокта чаа кылган дугуржулганы ёзуугаар 1960 чылда ийи чурттарының аразында барааннар солчугазы 2,5 миллиард рубль болур, азы чыл дургузуңда 25 хуу көвүдээр. Болгария Совет Эвилели-биле 1960—1965 чылдарының үзүндө узун хуусаалыг садыг дугуржулгазын кылган. Ол чорук эконоимтиг улам сырдык кады ажылдажылгага болгаш делегейде күш-ажылдын хуваалдазына таарымчалыг байдалдарын тургузар.

Совет-болгар садыглажылга чыл келген турум-на өзүп турар. Чокта чаа кылган дугуржулганы ёзуугаар 1960 чылда ийи чурттарының аразында барааннар солчугазы 2,5 миллиард рубль болур, азы чыл дургузуңда 25 хуу көвүдээр. Болгария Совет Эвилели-биле 1960—1965 чылдарының үзүндө узун хуусаалыг садыг дугуржулгазын кылган. Ол чорук эконоимтиг улам сырдык кады ажылдажылгага болгаш делегейде күш-ажылдын хуваалдазына таарымчалыг байдалдарын тургузар.

Бо узун хуусаалыг дугуржулганы ёзуугаар ССРЭ биле Болгарияны барааннар солчугазы 1955—1960 чылдарының деннеэр-ге беш чылдарының дургузуңда барык 1,5 катап өскөн болгаш 1958 чыл-биле деннеэр-ге 1965 чылда 70 хуу көвүдээр. Улустун хуралының сөөлгү болган сессиязына Министрлер Чөвүдөлүнүн даргазының бирги оралакчызы эш Райко Дамянвуң медегелээни ёзуугаар алырга, Болгария көдө ажыл-агый продукциязын сайгарының айтирынын бүрүн